

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCĂ ȘCOLARĂ LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

In „Universul” No. 173 din 29 Iulie a apărut articolul judicios
leșit din peana P. S. Sale Episcopului nostru — pe care îl re-
producem aci.

Unitatea credinții și Unirea Bisericilor.

de Dr. Grigorie Gh. Comșa.
Episcopul Aradului

Creștinismul integral manifestat prin spiritul ortodoxiei tradiționale, — își afirmă din ce în ce mai mult biruința. Sufletul eminent religios simțeste că omenirea trebuie să opună un întreg mănunchiu de forțe liberalismului fără frâu și destrucției moderne. Stăpânirea materiei trebuie înlăturată, curentele subversive trebuiesc înăbușite.

Dar a lupta împotriva ideilor anticreștine, a răbună francmasoneria și social democrația, înseamnă a duce un mare războiu sufletesc. Simțim că trebuie înjghebat frontul unitar al creștinilor. Simțim că rivalitățile confesionale pun în discuție, fac chiar problematice storfări pline de râvnă dar izolate ale spiritului creștin.

Mântuitorul, înainte de patima sa, a adresat către Tatăl rugăciunea ca ucenicii săi „să fie una” (Ioan c. 17). Marele și sf. Pavel preconizase: „un Domn, o credință, un botez” (Efeseni c. 4). Dar creștinismul de azi nu se găsește alcătuit din cinstitori și devotați urmași ai divinei dorinți de unitate. Totuș vedem o licărire de nădejde în tendințele de unire a bisericilor. Evident că această unire nu se poate decreta de pe azi pe mâine. Nu numai prin angajamente de ale congreselor confesionale se va putea determina realizarea adevărată a unității mult dorite. În special nu prin congrese prea generale, unde fiecare confesiune caută să-și susțină mărturisirea ei de credință.

Fără îndoială e potrivit ceea ce a făcut, de pildă. Sf. Sinod al României în sesiunea trecută, delegând doi reprezentanți la congresul ce se va ține la Lausanne în luna August. E frumos, în adevăr, ca noi să mărturisim acolo credința noastră sfântă, ortodoxă. Dar alții vor face la fel. Pe urmă toți vor veni acasă și va continua să existe izolarea mută între confesiunile aceleș țări.

Socotim deci că unitatea credinții și unirea bisericilor se va putea mai ușor realiza inversarea metodei de lucru. De pildă, la noi în țară, pe calea înfăptuirilor practice creștine să căutăm o apropiere între confesiuni. Atunci, apoi, la congresele generale viitoare ale bisericilor nu vom mai vedea spectacole ca și la

Stokholm și în alte locuri, unde s'a deplasat de multe ori chestiunea, abordându-se probleme minoritare. S'a întâmplat că delegați din aceeași țară dar de confesiuni diferite au polemizat pe teren politic profan...

De aceea zicem: să începem înțelegerea cu cei aproape de noi; să dovedim că asperitățile confesionale minoritare pot fi netezite prin opera bisericii, sau cel puțin și cu concursul ei. Căci altcum ne întâmpină ridicolul de a sta de vorbă cu protestantul din Stokholm și a nu te cunoaște cu cel din București.

Predică*)

la moartea Regelui Ferdinand I. a României
întâmpnată la 20 Iulie 1927.

„Căzut-a coroana capului nostru, deaceia este întristat sufletul nostru...”

Sirah V. 16. 17.

Iubiți ascultătorii!

Nouri grei de jale adâncă a acoperit cu văl negru scumpa noastră Țară: Adânc întristați, cu sufletele zdrobite, și cu lacrimi ferbinți în ochi, exclamă milioanele de fii a Țării: *A murit Regele...*! A murit mult iubitul, blândul, înțeleptul, dreptul și gloriosul nostru Rege. *Părintele tuturor Ferdinand I.* Provedința divină în sfatul Său necuprinsă de mintea omenească, L'a răpit în mijlocul bucuriei noastre, când uniți toți frații Români din patru vânturi într-o țară mândră bogată și fericită sub oblăduirea celui mai glorios rege și atunci când avem mai mare lipsă de înțelepciunea experiența bogată și de inima lui nobilă, aceluia carele trebuia să lecuiească atâtea răni adânci pricinuite de cumplitul război pentru întregirea Neamului, pentru întemeierea scumpei noastre Patrii. În mijlocul pierderii mari și a jalei adânci, uluiți de durere, cu lacrimi în ochi, și pentru iubita noastră Mamă Regină și întreaga Familie regală... exclamăm cu Ieremia: „Căzut-a coroana capului nostru, deaceia este întristat sufletul nostru.

O moarte, moarte înfricoșată e pomenirea ta, tu nu cauți la oameni. „Ecvo pede pulzat palida Mors, taberna pauperum Regumve turres...” tu bați la coliba săracului și la palatul Regilor deopotrivă...! Deschideți-vă o cataractele inimilor noastre și vărsați valuri, valuri și scaldați cu lacrimi ferbinți cosciugul de stejar ferecat în argint, cosciugul regal depe catafalcul pompos din palatul Cotroceni, în semnul doliului profund a întreg Neamului românesc...! „Să resune plânsul mare și

*) Aceasta predică s-a rostit de subscribul protopop în s. biserică ort. rom. din Hălmagiu eparhia Aradului, la Paras-tasul slujit pentru odihna sufletului Marelui Rege. Duminecă la 24 Iulie 1927.

să suspine milioanele de popoare crunt lovite” Iezechiel XII. Să plâng și eu? cu ceice plâng, ori să mă opresc puțin și să vă vă transpun cu sufletele la Palatul din Cotroceni, la jalnica dar pompoasă înormântare a marelui Rege... unde zeci de mil azlăstă cu lacrimi în ochi la la ultimul act, la funerarile bunului Părinte, unde lumea întreagă condoliază și asistă delegații regatelor și republicelor Europei întregi, unde jalnic răsună lugubrele cântări: „Cu adevărat deșertăciune sunt toate... unde merg împărații și săraci... Plâng și mă tânguesc când gândesc la moarte... Cu sfinț: fă odihnă sufletului robului Tău... Eternă să fie pomenirea lui... „Ol nu.. fie destul din tânguiri și lacrimi.. liniștiți-vă fraților, ca să putem înțelege ce am pierdut.. să ne amintim cine a fost repausatul Rege.. și ne mângâiam cu mândria noastră sufletească pomenind faptele marelui repausat.. să ne mângâiem: al l-a dat Domnul.. Domnul l-a luat..

Să pomenim din veac în veac numele aceluia Rege aceluia *Om*, căruia după voia Celui preainalt l-a căzut coroana regală, aceluia *Om* care a adormit liniștit, senin cu cuvintele: „Mă simt foarte obosit..!” da obosit al fost iubit Rege adorat Părinte a poporul Tău mult iubit, pentru că multă, grea luptă dar bună uptă al luptat; și se părea că puterea voinței Tale, în boala Ta stăpânește și legile firei, când în ultimele tale clipe încă și-a fost gândul la Țară la poporul Tău iubit.. dar în fine și-a plecat capul în fața legii divinei și-a plecat capul obosit pe brațele soției, tovarășei tale Regine, îndurerata mamă a poporul Tău iubit, cu carea împreună ai luptat pentru mărirea Țării fericirea supușilor Tăi și pentru gloria Dinastiei Române, după suferința grele „suportate creștinește aproape tănuite!. Așa a murit Regele care zicea: N-am crezut niciodată că așa este de greu să mori..” A trecut sufletul lui mare la plaurile senine a eternității, unde nu este durere nici neceaz ci viață fără sfârșit... Iar numele lui îmbrăcat în aureola strălucitoare a vredniciei și a faptelor mari a omului și Regelui, intrate în domeniul Istoriei, ocupânduși locul de onoare ce și l-a pregătit în viață: în *Panteonul Divilor cesari*, și a bărbaților mari a-l popoarelor, cărora destinul li-a rezervat un rost ales în scopul vieții pământene... Iar noi în acestea clipe dureroase de despărțire închidem în inimile noastre fiești, cele mai călduroase *Aminții veșnice*, aceluia mai vrednic *om* aceluia mai mare și bun Monarh. Da, pentru că adormitul în Domnul Regele nostru Ferdinand I.” a fost mai mult decât om, oștean, priceput și viteaz, mai mult decât conducător politic, înțelegător a vremilor și a nevoilor, a fost un *bun român*, a fost înțeleptul Rege La baza acțiunilor sale a stat imobil; dragostea de Țară pe care o governa, și de Neamul românesc, care cu atâta dragoste l-a primit în sinul lui... Aceasta dragoste cimentată din suferințele comune a Regelui

și Țării în vremurile de restricte, a retragerii în Moldova, va rămâne cea mai prețioasă amintire dintre marile calități a *Regelui*, carele a venit de departe desăvârșit alipit Neamului.. însă își va dormi somnul cel de veaci în pământul acestei Țări.. Mai bine l-i caracterizează pe marele Rege și desăvârșit om, înăși cuvintele Sale: " *Ca om și creștin todeauna m-am gândit la momentul când voi sta naintea Domnului, dreptul judecător, ca Rege nencetat mi-a stat gândul și inima la Soartea Țării, căruia mi-am dedicat întreaga mea viață.* (Epistoala regelui către Minis-presedinte I. Brătianu) Acesta a fost Regele Ferdinand I. marele decedat pentru noi! De sceptrul lui glorios să leagă înfăptuirea Visului milenar a Românilor de pretutindenea: Unirea fraților din 4 vânturi, din toate ținuturile. El ni-a dat votul obștesc, de numele lui să leagă improprietărea Țăranilor cu pământ, El a dat întâi pământ din Domniile Coroanei poporului, *Ca om* a fost nainte de toate omul datoriei până la ultimele sale clipe, o pildă vie de clasica abnegațiune religioasă din convingere lucrând numai binele în deviza marelui său antecesar Regele I. Carol: „Nihil sine deo“; iubitor de popor, primitor de toți și în ajutorul tuturor celor ce se adresau lui, iubitor de cultura, limba și de poezia noastră, protector mare a tuturor instituțiilor de cultură și progres, cari mai toate sunt legate de numele lui, cari veșnic vor purta numele omului iubitor de oameni. Părinte a tuturor fiilor săi! Iar supușii lui cunoscând marile calități ale omului Rege, l-a adorat împreună cu mama Regina Marie, resplătind iubirea lor Părintească, iarăși cu dragoste și alipire către înaltele lor persoane, către Tron și Patrie și cu acestea virtuți cetănești l-i petrece poporul românesc întreg cu lacrimi în ochi la mormântul provizor dela curtea de Argeș, păstrându-l memoria binecuvântată și jurând alipire și fidelitate nepotului său tinărul Rege Mihai I. și către întreaga Dinastia română. „La moartea unui asemenea suveran care notează o *epoca* în istoria poporului român să cuvine ca toate capetele să se aplece pentru rugăciune“ Deci și noi cu inima înfrântă de durere adâncă, manifestând sincera noastră durere și condoleanțe ferbinți către iubita noastră Mamă Regina Maria, către tinărul Rege Mihai și întreaga familie regală îndurerată, cu genunchi plecați să zicem o pioasă rugăciune: Doamne Dumnezeul nostru, Impăratul împăraților Domnul Domnilor Stăpânul peste viață și peste moarte, îngrijitorul și mângăietorul oamenilor și a popoarelor. Carele dai viață și moarte, glorie și fericire și întărește Sceptrul Regilor și dai strălucire coroanelor regale, caută cu îndurarea Ta cea nălmărginită spre poporul Tău întristat de pierderea cea mare ce l-ai trimis din voia Ta cea sfântă și necuprinsă de mintea omenească, privește lacrimile noastre: a îndureratei Regine Maria a întregii familii regale a unsului Tău Regele Mihai servul tău credincios, și trimite

mângăierile Tale cele bogate, care allnă durerile și întărește inimile sdrobite, asupra poporului Tău, asupra Țării noastre și asupra întregii Familii regale vindecă neputințele tuturor, cari Ți se închină cu smerenie. Fă odihnă Doamne robului Tău Regelui Ferdinand I. dă-l lui coroana strălucită a dreptății Tale în laturea celor sfinți, cari bine Ți-a plăcut din veac; fă ca Memoria lui să fie veșnică în inimile poporului său întristat. Întărește Doamne sceptrul tinărului Rege Mihai I. dăruindu-i viață îndelungată, fă ca Sfetnicii lui cu Înalta Regentă, sinceri și fideli să guverneze Țara noastră iubită, în pace și dreptate. Păzește Doamne scumpa noastră patrie și sf. Biserică, că Țe se cuvine a ne milui și păzi de toată răutatea, și noi în veaci vom lăuda preasfânt numele Tău, a Tatălui și a fiului și Sfântului Duh

Amin!

Halmagiu la 23 Iulie 1927.

Cornel Lazar
protopopul Halmagiului

Adunarea eparhială Ședința a VII-a

ținută la 25 Maiu 1927.

Președinte: P. S. Sa Părintele Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa.

Secretar: Dr. Emil Veliciu.

Prea Sf. Sa Părintele Episcop Grigorie deschide ședința la orele 10 a. m.

74. Se citește sumarul ședinței a V-a și se verifică.

75. Se citește sumarul ședinței a VI-a și se verifică.

76. Prezidiul anunță că deputatul Dr. Mihai Nicula a prezentat mandatul de deputat. Se ia act.

77. Se pune la ordinea zilei alegerea unui secretar în locul lui Dr. Gheorghe Lața invalidat. La propunerea comisiei de candidare

Adunarea Eparhială alege cu unanimitate pe Dr. Coriolan Băran.

78. Dr. Dimitrie Chiroiu, raportorul comisiei speciale, alese pentru cenzurarea memoriului înaintat de cei 8 deputați sinodali în ședința premergătoare, după ce face un expozeu, propune următoarea moțiune:

Având în vedere memoriul celor 8 deputați ai Adunării Eparhiale, cari intervin la Congresul Mitropolitan prin mijlocirea apelului către P. S. Sa Episcopul Eparhial și având în vedere,

că în pomenitul memoriu se rezumă substratul de afirmative și jigniri aduse împotriva libertății alegerilor eparhiale trecute, indicând

cazuri concrete de afirmative abuzuri săvârșite de persoane din serviciul bisericesc și de către Administrația politică,

că în ce privește afirmativele abuzuri ale organelor bisericești s'au luat deja de Consiliul Eparhial demersuri de informație cu scop disciplinar și astfel interesul de ordine și pace în biserică precum și prestigiul Adunării Eparhiale cer, ca să se facă lumină și să se aplice cuvenitele sancțiuni și împotriva abuzurilor afirmative ale Administrației politice,

având în vedere și cazul similar dela 1924 precum și principiile depuse în concluzul congresual No. 47 din 1924,

Comisiunea specială face în unanimitate următoarea propunere:

În acord cu prevederile din art. 131, lit. a. al Statului pentru organizarea bisericii, după care întâia atribuție a Adunării Eparhiale este apărarea libertății și constituției bisericești, Onorata Adunare Eparhială să ordone:

1. Consiliul Eparhial să urmeze a se conforma deplin și a croi sancțiunile cuvenite pentru subalternii săi, pe cari iar afla vinovați de ori ce fel de abuzuri în legătură cu alegerile din chestiune.

2. Adunarea Eparhială să aleagă un delegat al său, carele să deschidă o anchetă cu caracter informativ asupra afirmativelor abuzuri ale Administrației politice, materialul informativ să-l prezinte cu raport detaliat Adunării Eparhiale pentru ulterioară afacere în cadrele atribuțiilor sale.

La această chestiune mai vorbesc deputații Dr. Cornel Iancu, Dr. Patrachie Țiucra și Dr. Gheorghe Ciuhandu, iar

Adunarea Eparhială primește cu unanimitate propunerea comisiei speciale.

79. Urmează alegerea comisariatului Adunării Eparhiale conform hotărârii premergătoare de sub No. 78. Se procedează la votare secretă, dându-se cu totul 31 voturi, dintre cari deputatul Dr. Emil Monția intrunește 15 voturi, I. P. C. Sa Păr. Arhimandrit Policarp Morușca 4 voturi, Sever Bocu 1 vot, iar o bilă a fost albă.

Înaltul Prezidiu declară ales pe deputatul Dr. Emil Monția.

80. La propunerea raportorului comisiei bugetare, Florian Roxin,

Adunarea Eparhială fixează pentru sesiunea prezentă diurna unui deputat pe câte o zi în 200 Lei.

81. Raportorul Comisiunii organizatoare, Ioan Georgea, referență asupra propunerii deputatului Dr. Gh. Ciuhandu ca Adunarea Epar-

hială să enunțe necesitatea organizării urgente a arhivelor eparhiale cu selecționarea lor succesivă, enunțându-se și necesitatea și urgența îndeplinirii unui post de arhivar, iar în lipsă de mijloace materiale să se recerce Onoratul Minister al Cultelor și Artelor pentru o subvenție corespunzătoare acestor îngrijiri absolut indispensabile.

Propunerea se transpune Consiliului Eparhial

82. Raportorul Comisiunii culturale Iosif Moldovan, citește raportul general al Consiliului Eparhial secția culturală No 2090/1927 despre activitatea sa din 1926 și la propunerea aceluiș raportor, făcută în numele comisiei,

Adunarea Eparhială îl ia în general spre știre și dispune tipărirea lui între anexele (anexa E) actelor Adunării Eparhiale.

83. Intrându-se în desbaterea specială a raportului secțiunii culturale, acelaș raportor face în numele Comisiunii următoarea propunere:

Biserica ortodoxă română, gata la orice sacrificii pentru țară, când era vorbă de revendicarea dreptului de educație a cetățenilor pentru Stat, a suferit în tăcere marea nedreptate ce i-s'a făcut prin ordinul ministerial despre statificarea școalelor confesionale române, lipsită fiind chiar și de dreptul de liberă dispunere asupra edificiilor și aranjamentelor, cari formează proprietatea sa,

acum după ce prin legea învățământului particular s'a revenit asupra problemei atât de importante a învățământului unitar și s'a acordat tuturor bisericilor din țară dreptul de a organiza și susține școale cu caracter confesional cu subvențiune de Stat. Biserica ortodoxă română și ca biserică dominantă se simte nu numai neîndreptățită, ci chiar, jignită prin faptul că ea nu poate exercita dreptul și datoria sa privitoare la educația național-religioasă a credincioșilor săi și este pusă în inferioritate față de celelalte biserici,

având în vedere cele expuse mai sus, Adunarea Eparhială, în reprezentanța Bisericii ort. române dela frontieră apuseană, foarte expusă, a Țării Românești, declară și de data aceasta ca și în trecut că nu renunță sub nici o condiție la dreptul său de a dispune liber de educația credincioșilor, cel puțin în măsura acordată prin lege și celorlalte biserici din țară.

Roagă deci Consiliul și Congresul Mitropolitan să intervină la Înaltul Guvern și la Ministerul Instrucțiunii ca să revină asupra ordinului de statificare și pentru dreapta soluționare a acestei chestiuni de o covârșitoare importanță pentru biserică ort. română, iar până la soluționarea definitivă a raportului dintre Stat

și școala primară ortodoxă confesională să asemneze din vistieria Statului în schimbul folosinței edificii și a aranjamentului școlar o subvenție cuvenită Bisericii ortodoxe române, cu care să-și poată restaura și înzestra școlile și eventual să-și poată intensifica propaganda culturală religioasă, în alte direcțiuni.

Adunarea Eparhială primește propunerea făcută.

84. Acelaș raportor face propunerea să se intervină la Ministerul Instrucțiunii pentru îndreptarea programei analitice în cea ce privește materia din studiul religiunii pe baza unui proiect stabilit de biserică și aprobat și de Sfântul Sinod.

Adunarea Eparhială primește propunerea făcută.

85. Acelaș raportor propune ca să fie rugat Ministerul Instrucțiunii de a respecta dreptul de control al bisericii privitor la studiul religios în special, și al învățământului religios-moral peste tot, având protopopii dreptul de a inspecta învățământul în cursul, anului școlar și a face propuneri cu privire la îndreptare scăderilor constatate.

Adunarea eparhială primește propunerea făcută.

86. Acelaș raportor face propunerea de a se interveni la Ministerul de Interne spre a dispune autorităților administrative ca să considere pe reprezentanții autorităților bisericești, cari fac inspecții eclesiastice ori școlare, deopotrivă cu alți funcționari de Stat și să le dea tot concursul spre a li-se înlesni comunicația.

Tot în scopul acesta Consiliul Eparhial va lua măsurile cuvenite de a se lua în bugetele comunelor bisericești și cel al Consiliului Eparhial sumele corăspunzătoare pentru diurnele și spesele de deplasare pentru toate organele încredințate cu controlul în comunele aparținătoare Eparhiei.

Adunarea Eparhială primește această propunere cu modificarea propusă de deputatul Mihail Lucaș ca și în bugetele comunelor să se ia diurnele și cheltuielile de deplasare pentru inspecția învățământului religios din școlile primare.

87. Acelaș raportor referă asupra raportului special al Consiliului eparhial secția culturală No. 2170/1927 privitor la fuziunea vechei preparandii cu școala normală a Statului și propune în numele comisiunii să se ia următoarea hotărâre:

Ajungând vechea școală normală într'o situație foarte îngrijorătoare în urma împrejurărilor actuale, lipsa de încheptări suficientă în

actuala sa organizare, lipsa de fonduri și resurse pentru întreținerea elevilor și salariile corpului profesoral înmulțit, devenind ajutorul de Stat foarte problematic în urma faptului că Statul dispune în orașul Arad de școli normale de Stat, atât pentru învățători cât și pentru învățătoare, stărunele și toate demersurile luate pentru salvarea ei prin fuziune cu școala normală de Stat în condițiuni cât se poate de avantajoase pentru biserică, luate de către Consiliul eparhial în frunte cu P. S. Sa Părintele Episcop și binevoitorul concurs al Domnului Ministru Vasilie Goldiș, Adunarea eparhială le ia la cunoștință dinpreună cu decizia aprobatoare a Ministrului de Instrucție.

În acest obiect mai iau cuvântul deputații: Dr Gh. Ciuhandu, Dr M. Nicula și Dr Cornel Iancu, iar

Adunarea eparhială primește cu unanimitate propunerea făcută de raportor.

88. Președintele comisiunii culturale Dr Ștefan Cioroianu, citește raportul special al Consiliului eparhial secția cult. No 2716/1927 privitor la chestiunile misionare și la propunerea D-sale.

Adunarea eparhială îl ia în general spre știre.

89. Intrându-se în discuția specială a raportului de sub No. 88 acelaș raportor propune, iar

Adunarea eparhială hotărăște a se interveni la Ministerul Cultelor și Artelor prin un memoriu, în care să invedereze că sectarismul este o primejdie națională.

90. Acelaș raport, constatând cu bucurie via propagandă și popularitatea de care se bucură faoia „Lumina Satelor” din Sibiu, face propunerea ca Adunarea eparhială să încredințeze Consiliul eparhial spre a lua toate demersurile corespunzătoare pentru lățirea acestui foi și totodată Adunarea eparhială să-și eprime bucuria că preotul Iosif Trifa dezvoltă o activitate atât de laudabilă prin „Lumina Satelor”.

Adunarea eparhială primește propunerea făcută.

91. Acelaș raportor propune în numele comisiunii culturale ca Adunarea eparhială să aducă mulțumiri și vie recunoștință P. S. Sale Părintelui Episcop Grigorie pentru activitatea desfășurată pe terenul propagandei religioasă și să ceară ca în biblioteca „Creștinului ortodox” să se tipărească și broșuri pentru intelectuali.

Adunarea eparhială primește propunerea făcută.

92. Fiind ordinea de zi exhaustivă, pen-

tru verificarea procesului verbal al ședinței prezente.

Adunarea eparhială desămnează biroul și pe toți deputații cu sediul în Arad, fixându-se termenul ședinței pentru această verificare pe ziua de 31 Mai a. c. ora 5 p. m. în localul Consiliului eparhial.

93. Terminate fiind agendele sesiunii prezente a Adunării eparhiale, P. S. Sa Părintele Episcop, președintele Adunării, ridică ședința la orele 2 p. m. implorând prin cuvinte de dragoste creștinească harul lui Dumnezeu asupra lucrărilor Adunării și cerând sprijinul membrilor Adunării eparhiale în drumul greu al împlinirii datorțiilor sale arhipăstorești pentru biserică și toți fiii Ei.

Părintele protopop C. Lazar în cuvinte binesimțite mulțumește P. S. Sale pentru conducerea înțeleaptă, asigurându-l de toată stima și iubirea Adunării eparhiale.

Președinte:

Dr. Grigorie Gh. Comșa,

Episcop.

Secretar:

Dr. Emil Veliciu,

94. Acest proces s'a cetit și verificat în ședința comisiunii Adunării eparhiale de verificare ținută la 31 Mai 1927.

Dr. Grigorie Gh. Comșa

Episcop.

Dr. Teodor Botiș

Mihailu Păcățian

Traian Vașian

Dr. Nicolae Popovici

Dr. Gh. Clhandu

Mihailu Lucușa

George Adam

Dr. Iuliu Borneas

Dr. Emil Veliciu

Introducerea preotului D. Morariu în Pecica.

Duminecă în 17 I. c. s'a făcut introducerea în parohie a preotului Dimitrie Morariu, în Pecica. La acest act solemn au luat parte protoiereul tractului Prea cucernicia Sa Traian Vașianu care a introdus în parohie pe sus numitul și suita sa din Arad. protodiaconul Ioan Cloara și diaconul Vichentie Guleșiu. Sf. liturgie a fost celebrată pontificând susnumitul protoiereu cu asistența preoților locali Ioan Popescu, Dr. Ioan Felea noul introdus Dimitrie Morariu, apoi Dimitrie Roșcău din Șeitin, Nicolae Ardelean din Băliuț și protodiaconul și diaconul sus numiți. La priceasnă întreg clerul celebrant ise în naia bisericii unde de pe amvon protoiereul tractului prin o exelentă cuvântare estrasă din textul evangheliei din această zi — care se potrivea de minune cu acest act — arată sublima misiunea preotului și în drumă poporul la cinstirea supunerii față de mai marii lor bisericești cari în toate momentele numai binele și prosperarea lor o au în vedere. În decursul acestei cuvântări protoiereul tractului lasă să se cetească gramata arhierescă prin care să dă binecuvântarea și ratifică alegerea sus numitului preot. La aceasta cuvântare, răspunde noul ales prin cuvintele publicate mai la vale.

Prin alegerea sus numitului preot, Pecicanii s'au câștigat un adevărat părinte sufletesc, care — amăsurat trecutului S. sale în dieceza Caransebeșului — să așteaptă a fi un preot de frunte în această dieceză.

După serviciul divin, oaspeții, preoții celebranți și reprezentanții corpului didactic din loc, au fost invitați la o masă intimă în casele socrului noului preot învățătorul binemeritat, Efreu Moldovan.

Predică.

la introducerea în parohie, rostită în Pecica

de Pr. D. Morariu.

Prea Cucernice Domnule Protopop!

Cucernici Frați în Hristos!

Iubiți creștin!

Cu smerenie pășesc astăzi în fața acestui sf. altar, ca prin rostul buzelor mele să fac juruință despre împlinirea obligațiilor ce vor fi încopciate cu noua parohie, ce astăzi nu se încrdințează spre păstorire.

Puternică emoție simțesc în sufletul meu în acest moment solemn, așa, cum numai înainte cu 16 ani simțisem, când pentru prima oră am fost introdus în oficiul plin de răspundere al preoției, cu deosebire numai, că atunci am pășit în viață fără vre-o experiență, stăpânit numai de avântul și idealismul tinereții; pe când astăzi emoția 2-mi este justificată, că în decurs de 16 ani de păstorire am avut ocazie să experiez multe și să cunosc în toate amănuntele sale greutatea apostolatului.

Dar nu mă tem! Am convingerea, că preoții ca *slujitorii ai Dumnezeuștilor taine* (I. Cor 4 v. 1) sunt chivernisitorii talanților, pe cari stăpânul i-a încrdințat slujilor sale. Talantul ce mi s'a dat și mie slugii Domnului prin sf. Dar al preoției, dator sunt să-l înmulțesc pentrucă Stăpânul Celce mi l-a încrdințat i-mi va cere odată socoteală. Și tocmai pentru-ca să înmulțesc să sporesc acest talant, vin dela o parohie mai restrânsă din eparhia Caransebeșului, încopciată — în raport cu mărirea ei, cu o muncă pastorală mai puțin întetită, la o muncă grea și stăruitoare reclamată de o parohie mare și frunțasă, cum este comuna Pecica, în eparhia Aradului.

Venind aici aduc, cu mine zestrea prețioasă a unei experiențe pastorale de 16 ani de apostolie conștiincioasă. Iși pate închipui ori și cine, cât de folositoare va fi pentru mine această școală a vieții, această cunoaștere de oameni, față de greutatea multiple inerente păstoriei unei parohii mai mari, mai ales în acest timp, când bunele moravururi au început să decadă și credința să slăbească și mai ales în acest loc atât de expus dela granița apuseană a iubitei noastre Țări Românești, unde prorocii cel mai mincinoși ai sectarismului, *imbrăcați în haina smereniei fărnice* (Colos 2 v. 18) probează cu mai multă stăruință să otrăvească sufletul curat și virgin al turmei cuvântatoare a lui Hristos. Față de această tentativă fără idioală, că noi preoții trebuie să stăm neînfrinți, și curagioși, căci Hristos zice: „Nu vă temeți ci îndrăzniți, că eu am biruit lumea (Ioan 16 v. 33) și iată eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului (Mat. 28 v. 20). Ori, dacă Domnul Hristos în toată vremea e cu noi, uitat de cine ar fi păstorul *celce nu și-ar puue sufletul pentru oile sale* (Ioan 10 v. 11) ori preotul, care după zisa sf. ap. Pavel (II Timot 4 v. 5) *nu ar împlini lucrul evanghelistului ori nu și-ar face slujba deplin.*

I-mi dau seama perfect de bine, că pe pământ nu este o misiune mai frumoasă ca a preotului, de a vesti cuvântul

lui Dumnezeu și a lucra pentru luminarea și mântuirea oamenilor; dar nici nu este o chemare mai grea ca a preotului. Dacă orice slujbaş e dator să și îndeplinească slujbă în regulă, cu atât mai vărtos e dator să și îndeplinească chemarea să preotul, care după cuvintele Mântuitorului Hristos trebuie să fie *lumina lumii și sarea pământului*. (Mat. 5 v. 13—14.)

Incurajat de sentimentul răspunderii și al împlinirii datorinței, sprijinit de experiența vieții de până acum, nădăjduind și în sprijinul binevoitor al mai marilor mei bisericesti, am credința fermă, că bunul Dumnezeu î-mi va ajuta să-mi îndeplinesc chemarea spre mulțimea tuturor. Voi propovădui *cu vreme și fără vreme* (II Timot. 4. v. 2) cuvântul lui Dumnezeu silindu-mă a aduce sufletele încredințate mie la Hristos, căruia mi-am consacrat întreagă viața mea.

Î-mi voi da silința în măsura puterilor mele, să sporesc credința în popor și să apăr biserica lui Hristos de dușmanii ei, convingând pe fiii mei sufletești că sectarismul zilelor noastre este o primejdie a bisericii și a națiunii noastre, este fariseismul modern al viacului nostru, când, după cum zice sf. scriptură, *diavolul se preface în chipul luminii* (II Cor. 11 v. 14) ca pe mulți să-i abată dela credința adevărată. Voi convinge pe fiii mei sufletești, că *Hristos nu s'a împărțit pe sine* (I Cor. 1 v. 13) El a întemeiat o singură biserică și s'a jertfit pe sine numai pentru aceasta, una, sfântă, sobornicească și apostolească biserică, despre care tot Domnul Hristos zice că *„nici porțile iadului nu o vor birui, pe dânsa*. (Mat. 16 v. 18)

Voiu fi părintele iubitor al tuturor fiilor mei sufletești — fără deosebire, atât al săracilor cât și al bogaților, al celor drepti, ca și al celor păcătoși; al celor mari și tari; ca și al celor mici și slabi; al celor sănătoși, ca și al celor bolnavi aducându-mi aminte, că *Isus Hristos a venit în lume să mântuiască pe cei pierduți* (I Timot. 1 v. 15) și să împace pe toți oamenii cu Dumnezeu. *Păcându-mă astfel tuturor toate, dudă cuvintele sf. ap. Pavel, nădăjduiesc pe toți să-i dobândesc*. (I Cor. 9 v. 22)

Față de greutatea pastorală, de multe feluri, găsesc o bucurie în împrejurarea, că întâmpin la acest altar doi preoți înțelegători, cu cari de azi înainte voiu fi fericit a fi împreună lucrător în via Domnului, căroră cu acest prilej le întind mâna de colegială frăție întru Hristos, silindu-mă din parte-mi a păstra față d dânsii cele mai bune raporturi frățesti, bine știind, că *„toată cetatea care se împărechează între sine se pustiește*, (Luca 11 v. 17) asigurându-i, că țin nespuse de mult la cuvintele Mântuitorului Hristos, care ne-a poruncit să ne iubim unii pe alții zicând: *„Poruncă nouă dau vouă, ca să vă iubiți unii pe alții... că întru aceasta vor cunoaște toți, că ai mei învățării sunteți, de veți avea dragoste între voi* (Ioan 13 v. 34 — 35.)

Mulțumind lui Dumnezeu, care mi-a dat biruință prin domnul nostru Isus Hristos (I Cor. 15 — 75) gândul meu în acest moment se îndreaptă către noul meu stăpân, către Prea Sfinția Sa, prea bunul, luminatul și de toți iubitul nostru Episcop Grigorie, căruia Vă rog Prea Cucernice Domnul Protopop, să binevoiți a-i transmite respectuoasa și profunda mea mulțumită de bunăvoința de care m'a împărțășit permițându-mi să recurg pe teritoriul acestei eparhii de sub oblăduirea părintească a Prea Sfinției Sale. Incurajat de această părintească bunăvoință, mă voiu sili din toate puterile a mă face vrednic de înalta atențiune de care m'a învrednicit, rugând cu smerenie pe Prea Sfinția Sa, să-mi fie acelaș bun părinte și în viitor.

Cu aceeași căldură mă îndrept câtă Prea Cucernicia Voastră Prea onorate Domnule Protopop, mulțumindu-vă din tot sufletul pentru osteneala escurgerilor la fața locului pentru

pentru îndeplinirea acestei parohii, cât și pentru sentimentul dreptății, legalității și deosebitei tactică cu care a-ți binevoit a conduce actul alegerii mele. Când vin să vă exprim această profundă mulțumită, să-mi dați voie să adaog, că mă simțesc fericit, că de astăzi înainte voiu fi sub ascultarea Prea Cucerniciei Voastre, pe care v'am cunoscut încă din timpul studii lor mele de un bărbat eminent al bisericii noastre, tipul cinstei, al corectității și al omului pedant în slujba sa, tipul adevăratului preot. Vă mulțumesc respectuos pentru cuvintele de îmbărbătare ce mi-a-ți adresat și vă promit supunere și ascultare întru toate.

Cu deosebită plăcere privesc apoi către prea iubiții mei prieteni și binevoitori, poporeni și intelectualii din această comună, precum și către cei ce n'au pregetat a se înfățișa astăzi la această solemnitate, ridicând astfel cu prezența lor sârbătoarea zilei de astăzi. Mulțumind tuturor pentru încrederea pusă în mine, îi rog să mă sprijinească și în viitor, și îi asigur pe toți de dragostea și deosebita mea atențiune.

Am credința tare în Dumnezeu, care vede toate și știe toate. El a zis, că *„nici un fir de păr din capul nostru nu-l va mișca fără de știrea sa* (Luca 21 v. 18) Deaceia am convingerea, că nu numai votul dumneavoastră m'a adus la acest loc, ci și voința lui Dumnezeu, care stăpânește toate și conduce toate. azi dacă voința lui Dumnezeu a fost, ca să vin eu aici, astfel tot Dumnezeu î-mi va da și tăria și puterea ca să pot păstori după voea Mântuitorului Hristos care a zis: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe tatăl vostru cel din ceruri* (Mat. 5 v. 16.)

Deci: Binecuvinteavă Doamne ceasul intrării mele în această parohie cu Darul Tău cel sfânt, ca slujba la care m'ai chemat să o pot purta spre mărirea Ta și spre binele credincisului Tău popor. Amin.

Direcțiunea Institutului teologic ort. rom. din Arad.

Comunicat.

Domnul Constantin Savu, născut la 3 Ianuarie 1881 în comuna Periu, Jud. Caraș-Severin, pierzânduși originalul absolutului teologic eliberat cu data de 7/20 Iunie 1913 Nr. 7 T. Matr. 1912/13 cu data de 29 Iulie 1927 Nr. 284 T/1921 is-a eliberat duplicatul absolutului teologic prin ce originalul se consideră de anulat.

Arad, la 29 Iulie 1927.

Dr. T. Botiș
Director.

Patriarhia bisericii ortodoxe române Internatul teologic București

Publicațiune.

Pentru anul școlar 1927-28 sunt vacante 16 burse (întreținere completă) la Internatul teologic din București Str. Radu Vodă No. 24.

Aceste burse se acordă prin concurs, care se va ține între 5—15 Octombrie 1927 la internat înaintea unei comisii.

Concursul se ține numai pentru anul I și II.

Condițiunile de admitere la concurs sunt:

Pentru anul I: Candidatul să fie absolvent cu

diploma de seminar, de liceu secția clasică.

Pentru anul II-lea: să fi terminat cu succes studiile anului I-ii al Facultății de teologie.

Concursul se va da din materiile școlarelor care au urmat.

Nu se vor primi la concurs decât tineri, care se dedică studiului teologic cu obligațiunea scrisă că, se vor hirotoni preoți în cel mai târziu 5 ani dela obținerea licenței și vor intra în serviciul Bisericii noastre ortodoxe. În caz contrariu vor restitui Patriarhiei toate cheltuielile făcute cu întreținerea lor în internat.

Studentii admiși nu vor putea avea nici un fel de funcțiune retribuită.

La intrarea în internat bursierii sunt datori a aduce obiectele necesare după lista dată de Direcțiune.

Bursierii vechi vor fi supuși acelorași condițiuni, și nu li-se permite a ocupa vre-o funcțiune retribuită. Deaceia sunt invitați ca până la 15 Septembrie să trimită Direcțiunii declarații autentice că primesc condițiunile acestea. În lipsa acestei declarațiuni vor pierde bursa.

Toți bursierii vor fi supuși, la intrarea în internat, unui examen medical și muzical.

Cererile de concurs însoțite de un act de pauperitate se vor înainta Direcțiunii Internatului până la 5 Octombrie a. c.

București la 15 Iulie 1927.

Patriarh,
(ss) Miron

Directorul Internatului,
(ss) Dr. I. Mateiu

Licitațiune minuendă.

Pentru lucrările de renovare a edificiului și iconostasului sf. biserici din Lipova Pănat, în baza planului și devizelor de spese aprobate de Ven. Consiliu eparhial din Arad cu No. 3707/327 se publică licitațiune minuendă pe ziua de duminică 14 August a. c. la ora 3 d. m. în localitatea școlii de lângă biserică pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de esclamare 73168498 Lei.
2. Licitanții vor depune vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile, pentru lucrările la care vor reflectă, restituirea cărora va urma după recepționarea lucrărilor.
3. Licitanții nu pot pretinde spese pentru participare la licitațiune.
4. Licitanții vor dovedi îndreptățire în scris de a întreprinde lucrările.
5. Devizele, planul și condițiunile se pot vedea la oficiul parohial din Lipova în orice zi.
6. Consiliul eparhial își rezervă dreptul de a încredința lucrările de renovare a celui reflectant, în care va avea mai multă încredere, fără considerare la rezultatul licitațiunii.
7. Lucrările de renovare se vor începe numai după aprobarea din partea Ven. Consiliu eparhial a contractului, ce se va încheie cu întreprinzătorul.

Lipova, 30 Iulie 1927.

Consiliul parohial.

CONCURS

În temeiul ordinului venerabilului Consiliu Eparhial cu Nr. 3456/1927 prin aceasta să exerie concurs pentru deplinirea parohiei de cl. III din Selegeni, tractul Buteni, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Sesiunea de 16 jud. parterte arător parte fânaț. (În prezent sesiunea este întregită la 32 jug)
2. Casa parohială cu supraedificare pe întravilanul de 1 jug.
3. Stolele legali.
4. Birul legal.
5. Întregirea dotației preoțești dela Stat

Alesul este obligat a predica regulat, a catehiza în școlile din localitate și a achita impozitele după beneficul preoțesc.

Recursele ajustate regulamentar și adresate consiliului parohial din Selegeni sun a se înalta oficiului protopresviteral din Buteni, județul Arad în termen legal. Reflectanții din alte dieceze pot recurge numai cu binecuvântarea I. P. Sale Domnului Episcop diecezan.

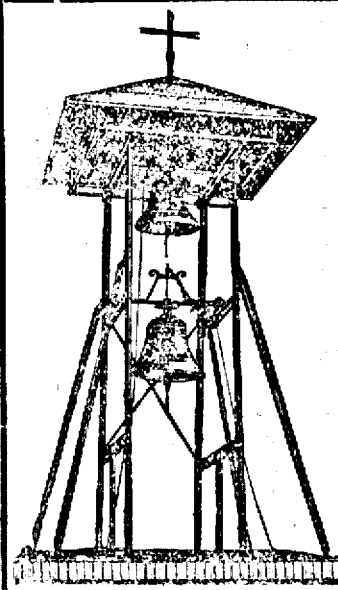
Consiliul parohial ort. rom.

În înțelegere cu Fl. Roxin protopresviter.

3-3

UZINELE METALURGICE TIMIȘOARA S. P. A.

STRADA ANDREI MUREȘANU No. 3.

Clopoțe din metal curat. firmonie și acord perfect. Instalat cu cele mai moderne mașini. Prețurile absolut convenabile.

TELEFON No. 23-42.

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Censurat: Prefectura Județului.